

Practica Octaviani Vestrii I. C. Foro Corneliiensis

Vestri, Ottaviano

Coloniae Agrippinae, 1597

VD16 V 940

De dilationibus ac terminorum sacri palatij obseruatione in quavis caussa.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-63002](https://nbn-resolving.de/urn:nbn:de:hbz:466:1-63002)

125. de resur. cum temperamento intelligendam hanc esse opinione dicit, nisi a iudice Ecclesiastico inhibitio iudicis culari facta fuerit. Quae quidem e communis sententia vendicat sibi locum in quaunque causa spirituali, dummodo sum: mariè ac de pl. o sine discussione liquere possit, ut ex prædi- fti apparet, & ex Decio maxime in allegato cap. primo, de iudic. qui hanc esse communem sententiam afferit. Nic. Ant. Grauatus.

Princeps.) Clavula summarie simpliciter &c. quæ-
te sit efficacie, apud Alexand. videbis consi. 6. libr. 3. Rom.
consi. 20. Soc. consi 12. lib. 1. Corn. consi. 243. lib. 4. & Ias. in
l. certi conditio. 6. si nummos. nu. 32. ff. si cert. peta. Quibus
in locis omnes iuris ciuibis solemitates esse sublatae doce-
mur, præter ipsam citationem, quæ de iure naturali est,
quæque omitti non potest. ut Socin. allegat. consil. animad-
uertit. Nec non ipsas præter necessarias probationes, quæ i-
tidem præteriri nequeunt, cum sit iuris Diuini. cap. nouit, de
iudic. & habetur Matth. cap. 18. quibus accedant dicta per
Fel. in cap. dilecti. de iudic. Nic. Anto Graua.

Et ubi.) Adde Aegid. decis. 41. si Papa. Cassa. decis. 8.
num. 5. de rescrip. Ias. in rubr. C. qui admit. num. 3. Old. con-
sil. 255. contra prouisionem. Fel. in cap. vlti. num. 10. de iu-
dic. est text. in l. ita de mun. ubi Bart. & alij. C. de procur.
Nico. Anto. Grauatus.

De dilationibus ac terminorum sacri Palati observatione in quavis causa.

C A P. I.

S V M M A R I V M.

- 1) Termimi substantiales iudicij, in sacro palatio qua-
tuor sunt, qui si omitterentur, sententia nullius es-
set momenti.
- 2) Citaio ad sententiā necessaria est, etiam si princi-

R 4

16

Com. opis.

b

7

8

e

- più sententia esset. & num 6.
- 3 Iuramentum calumnia omitti potest, si pars illa non petat.
- 4 Terminus ad dicendum contra producta, va necessarius est.
- 5 Articulorum in admissione pars est citanda.
- 6 Citatio ad sententiam an debeat cum peremptorio fieri.
- 7 Terminii omnes post litem contestatam sumemptorij.
- 8 Citatio ad sententiam fieri debet, & non ad audiendum voluntatem iudicis, siue curia intentionem, alias sententia est nulla.
- 9 Sententia parte instanti proferri debet, alias nulla fallit tamen.
- 10 Libellus, et si in summarij non requiratur, requiritur tamen aliqualis petitio, limitatur tamen.
- 11 Iuramentum calumnia tacite remitti potest, in pressè autem, nullatenus.
- 12 Iuramentum calumniae est de iure Diuino.
- 13 Iurare de calumnia quando qui cogi non possit.
- 14 Iuramentum calumniae in quacunque partibus dicij potest.
- 15 Procurator in animam propriam de calumnia iurare tenetur, & quando speciali habet mandatum, in animam domini, alias minimè.
- 16 Iuramentum calumniae petitum, est de substantia iudicij, & propter illud non praestitum, iudicium redderetur nullum.

SED quales erunt dilationes, ac futura erit in causis terminorum obseruatio ex stylo facili

eri Palatijs satis traditur eo libello, qui præ manibus notariorum titulus inscribitur, causa sit beneficialis, vel alias summaria, seu prophana, vel alias ordinaria. Verum quicquid sit, id omne ad frugorem instructionem tuam repetam hic sub compendio. In causis igitur vel de iure, vel ex Principis rescripto summarij, Aegid. trudit conclu. 27. de iudi. & dila. Tres tantum esse terminos siue dilationes, quasi de substantia ipsius iudicij obseruandos, nempe Ad ponendum, ad Articulandum, & Producendum omnia. Verum* hodiè quatuor erunt, & nostra & a tertio addidit quartum, a nempe ad Dicendum contra producta. Quatuor igitur erunt termini de substantia siue termino ad sententiā, b qui* in causa non alias inter dilationes computantur, tanquam necessarius pro vocatione partis ad sententiā, c. i. de cau. poss. & proprie. l. de unoquoque, ff. de re iudi. idque c etiam si esset Principis sententia clemen. pastoralis de re iud. Abb. in ca. venerabilem de electio. col. 3. d Hi quatuor termini si omitterentur, sententia esset nulla, secūs verò si alij, quos tamen cautius erit obseruasse, utpote ad libellandum, ad declarandum, & iurandum de calumnia, omissi tamen non vitia. bunt processum, nec terminus ad libellandum, e quia in summarij sine libello proceditur, d. clemen. sapè, de verb. significatio. nec alius ad declarandum, quia non est de substantia, sed contingens tantum, ut infra dicemus. Non denique ultimus ad iurandum de calumnia, quia similiter contingens est; f et si* pars non petat, poterit hoc iuramentum omitti, ca. i. de iura. calum. in vi. Sunt autem omnes termini prædicti in prima in-

ma instantia longiores, & in succedaneis breves, prout infra dicemus, & poterit fusius apud libellum terminorum Rotæ videre.

ANNOTATIONES.

a Nempe ad dicendum.) Et iure quidē optimo. No
* quanti refert, terminum præfigi ad dicendum contra pro
ducta à Bart. docemur ad Reprim. in verb. de piano. vñ
quit, quod tunc ea, quæ in iudicio producantur, in aliis
intelliguntur, quando ad dicendum contra producta ad
serius citatus fuit: & Bartholo inheret Roman. consig.
Et hec opinio pro styllo in Rom. Curia seruatur, ut Gom
tradit in reg. de annali poss. quæstio. 4. versicul. quicquid
& declarant Aegid. de cis. 28. Terminii. Rota decis. 10. 10
decis. 93. iudex. in no. & latè Felin. in cap. in nomine Domini
xiij. nū. 31. de test. & Vant. de null. sent. ex def. cit. nū. 55. 11
xii que * Dec. in d. c. in nomine Domini, num. 34. commu
nem esse opinionem, quod in admissione articulorum pati
Com. op. teri debeat, quicquid è regione dixerit Abb. qui in produc
tione tantum partem citari debere arbitratus est. Nicola
Anton. Grauatus.

b Qui in causa.) Necessariò * citationem ad seru
tiam fieri debere, clias eam nullius esse momenti, Prodi
runt Rota decis. 342. retento in no. Capic. decis. 1. num. 3.
Felin. in cap. consuluit, numero 16. de offi. deleg. vñ. 16
num. 13. & Vant. in loco proximè citato num. 56. & si
semper perpetuum nō sit, ut ex Capicio, quo supra habent
Regulariter enim utraque parte presente sententia pro
renda est, vel altera in alterius tamen citate contumaciam
de unoquoque, vñ. Docto. ff. de re iudi. adeò, quod Bald. di
xit in l. prima, colum. 5. versic. prædicta, & versic. que
cum fuit. C. de his, quæ pñ. nom. Sententiam prolatam
utraque parte absente nullam esse, etiam si in principio part
adfuissent, si tamen, ante quam tota legatur, adfuerint, quan
ues hoc cum temperamento intelligendum erit, nisi iades

ex officio procederet, nam tunc, utraque absente parte, sententiam ferre potest, sic, apud gloss scriptum legimus in c. cupientes, s. quod si per 20. de elect. in 6. & Angel. in 1. si quis liber, ff. de peti. hæred. Et usque eo citatio ad sententiam necessaria est, quod si in absentis favorem (non tamen citati) ea proferatur, ipso iure non valeret. Ies qui & alios aduocati in 1. furioso, numero 3. ff. de re iudic. ubi hanc opinionem communem esse affirmat, atque etiam in 1. ne quicquam, s. ubi decretum uum. 48. ff. de offi. procons. Quod fermè procedit nedum in diffinitiva, sed in interloquato. via sententia, dummodo præiudicialis sit, ut idem Ies. scriptum reliquit, dicens inter interpres receptiorem esse sententiam in d. s. ubi decretum, numero 23. Quam tamen egredi limitat, nisi partes in ipsis sententiæ prolatione adf. sent, tunc etenim ipsis invitatis, alia alioque citatione, proferri sententia potest, & haec est communis scribentium conclusio, et si nonnulli ab ea desciscant, veluti Ias. est testis præcato loco, numero 36 quam ampliatur Capic. decis. 1. numero 37. pro cuius quidem communis opin. robore confert, & altera communibus suffragijs recepta opinio per Felinum relata in capit. 1. numero 19. de iudic. ubi præsens in iudicio libellum recipere cogitur, & si ad hunc effectum citatus fuerit minimè, verum ad respondendum, nisi prius fuerit instruitus, non compellitur. Quæ* quidem citatio ad sententiam, peremptorium, vel equipollens, ut puta comminationem continere debet, aliter nullam esse sententiam probat text. in 1. ad peremptoriam, ff. de iudic. ubi Docto.

& traditur per Specul. titul. de citat. s. viso versicul. quid si lata. And. Isr. in constitut. reg. Neap. incip. In ciuilibus ubi etiam afficit. & Dec. post Abb. in dicto cap. consuluit, numero 12. quod sanè locum habere intelligas in causis ordinarijs. secus verò in summarij, in quibus peremptorij salemittas hanc quam requiritur. Clemen. sepè, ubi omnes, in ver. peremptorie, de verberum significatio. Afficit. confit.

Com. op.

const. Neap. Inconsutilem, colum pen. Mathefil. singulis
 Dec. eo quem citauimus loco. Ad ipse crediderim, (sua
 cœlum non esset posse nere) quod in ordinariis eiam pro-
 ptioribus in citatione ad sententiam necessario non requi-
 et illud est in causa, quod me mouet. Nam + postlata
 testationem termini omnes sunt peremptorij, per Romen-
 cione 245, licet in causa in no. Felin. in cap. consulatu
 offi deleg præsertim quando à lege, vel statuto illi pre-
 tur, tunc enim licet nihil dicatur, tamen peremptorij
 intelliguntur, ut Gomes, prædidit in regu. de annali, quatuor
 72. numero 2. & Alfon. Socius ad stipulatum super 3413.
 Innocentij 8. columna finali, ergo si in citatione peremp-
 torium omittatur, illud subintelligitur. Vnde non ab eius
 prævaluti in Romana Curia, peremptoriam in citatione
 non apponi. vii V ant. ait de null. sent. ex def. citat. nam
 eentesimo quarto, & meminit quoque Vestr. præcedens
 bri capite secundo finem versus, ubi in beneficialibus
 remptorium à lege, in profanis ex Romana Curia style
 intelligi dicit. Ex his liquet, citationem ad sententiam
 necessariam, nisi vsu aliter receptum esset, veluti in
 illo consilio Neapolitano toto orbe celeberrimo, ubi talis
 mutatur citatio, sed illa nemperatione, de qua apud affil.
 eiusdem consilij sententiarum doctissimum scriptorem
 biliissimumque compilatorem, decisione 283. numero secu-
 to Maran in praxi, in sexta part. versicu. citatio. numero
 cimo. In Romana tamen Curia ne quaquam Parens
 ris consuliissimi talem citationem missam facere arbitrii
 sunt, nisi in postremis audiendiis cum ferie generales spe-
 instant, Rota decis. 755. Sciendum est, quod in vacatione
 antiqu. & V ant. quo supra loco Quam quidem citationem
 facere oportet ad sententiam, & non ad audiendam iudic-
 voluntatem, ut Felinus & Decius admonent in disti-
 pio. consuluit ille numero decimo sexto, hic vero decime
 tertio, & Maran. ubi supra numero 70. aliter si fieri, en-
 valere sententiam ab Rota docemur decisio. 342. Revenit
 in no. Capic. dict. decisione prima, atque Compilatore illi
 Form. term. pag 61. col. secunda Sed illud iam postremo
 eo negligendum non erit. Quod * sententia ipsa instant

More
 Bart.
 Boque
 Noc.
 dem
 tation
 ta, ser
 t. cup
 quan
 tur,
 profe
 vna.
 E
 10 sc
 disse
 verb
 B
 minis
 C
 petu
 solo
 gida
 Ale
 Mar
 Lim
 sera
 de e
 ptio
 tac
 cor
 ra.
 nu
 der
 de
 diu
 me

Nore, aut reo proferri debet, nullum alias robur haberet, ^{ad} Bart. Ang. Imol. & plerique omnes autumant in d. l. de v. quoque, idemque Bart. & alij in l. vna, c. ut qua def. ad hoc. & eleganter Ias. tradit in l. properandum, s. eis qui dem numero 5. c. de iudi. vbi ad hoc quasi uor subneclit limitaciones, inter quas, quod Pontifex caussa ad ipsum deuoluta, sententiam absque partium requisitione ferre potest, per t. cupientes, s. ceterum, vbi Ioan. And. de elect. in 6. Itemq. quando ambe partes adsunt. & sententia pro actore proferatur, nam tunc sufficit illa generalis petitio in libello facta, pro se, scilicet sententiam ferri, ut Bald. & Paul. Cast in d. l. vna. Nicol. Anton. Grana.

Etiamsi.) Huc accedunt, que à Maran, citato loco n. 10. scribuntur, & à Georg. Nat. qui cumulatissimè rem e- differit in clemen. s. p. s. & quia, col. 2. 3. cum sequen. de verbis, sig.

Hi quatuor.) Vide, que in sequenti capite adnotauimus.

Quia in summarij.) Requiritur * tamen aliqualis petitio, quæ facti narrationem comprehendat, quam etiam solo verbo fieri posse, ac demum per notarium in actis redigi, declarant Lanfr. in alleg. clemen. s. p. in ver. libellus, Alexand. consil. 50. libro 2. Corn. consilio 62. libro 1. & laic Maran in praxi in 4. part. 9. distinct. num. 12. cum sequen. Limita tamen, nisi à reo petetur, ut libellus in scriptis of feratur, veluti Ant. Trem. ait, in add. ad praxim Banac. tie. de excep. imp. exeq. numero 17. vbi hanc opinionem recet. piorem affirmat. Nicol. Anto. Grauatus.

Etiamsi pars.) Iuramentum * Calumnia si non petatur, f tacitè remissum esse censetur, Host. in Summarij. de lice Com. opt. conc. num. 3. & processus dein agitatus valebit, ca. 1. de in- tra. cal. in 6. Bar. & Bald. in l. fin. eod titu. ceterum expre- nullatenus remitti potest, alia processus ipso iure nullus red. deretur, l. 2. s. sed vereatur, vbi Bart. & Bald. & reliqui c. de iur. cal. Est tamen hoc iuramentum de iure naturali & diuino, ut Ioan Bapt. Peru ait, in tract. de Arbit. ca. 10. nu- mero similiter 10. & habetur. Exod. 6. 22. & in ca. eis Christi

c

d

e

10

f

II

g

11

h

12

i

13

j

14

k

15

l

16

m

17

n

18

o

19

p

20

q

21

r

22

s

23

t

24

u

25

v

26

w

27

x

28

y

29

z

30

aa

31

bb

32

cc

33

dd

34

ee

35

ff

36

gg

37

hh

38

ii

39

jj

40

kk

41

ll

42

mm

43

nn

44

oo

45

pp

46

qq

47

rr

48

ss

49

tt

50

uu

51

vv

52

ww

53

xx

54

yy

55

zz

56

aa

57

bb

58

cc

59

dd

50

ee

51

ff

52

gg

53

hh

54

ii

55

jj

56

kk

57

ll

58

mm

59

nn

60

oo

61

pp

62

qq

63

rr

64

ss

65

tt

66

uu

67

vv

68

ww

69

xx

60

ee

61

ff

62

gg

63

hh

64

ii

65

jj

66

kk

67

ll

68

mm

69

nn

70

oo

71

pp

72

qq

73

rr

74

ss

75

tt

76

uu

77

vv

78

ww

79

xx

70

ee

71

ff

72

gg

73

hh

74

ii

75

jj

76

kk

77

ll

78

mm

79

nn

80

oo

81

pp

82

qq

83

rr

84

ss

85

tt

86

uu

87

vv

88

ww

89

xx

80

ee

81

ff

82

gg

83

hh

84

ii

85

jj

86

kk

87

ll

88

mm

89

nn

90

oo

91

pp

92

qq

93

rr

94

ss

95

tt

96

uu

97

vv

98

ww

99

xx

90

ee

91

ff

92

gg

93

hh

94

ii

95

jj

96

kk

97

ll

98

mm

99

nn

100

oo

101

pp

102

qq

103

rr

104

ss

105

tt

106

uu

107

vv

108

ww

109

xx

110

ee

111

ff

112

gg

113

13 *stus, de iure iuri. Verum si aduersarius perfectus im-
bauerit intentionem, de calumnia iurare obstringi non
quam potest, ut est Bald. egregium dictum in ca. 2. de
ba. quod Ias. veluti singulare admodum commendat, in
admonendi, num. 81. in posteriore lectura, ff. de iureis. Et
si in iuriis contestatione hoc iuramentum minimè prestatum
fuerit, in quacunque parte iudicij illud peti posse ea loci 1.
declarat, per c. 2. de iuramen. cal. in 6. etiam post conclu-
sionem in causa, ut Bald. affirmat in l. 1. in fin. C. de iuri-
calum. cui Maras. ad stipulatur in praxi. in 6. par. in prima
aetatu nu. 3. verum gloss. vlt. in fin. in cap. ex literis. de iuri-
iur. oppositum voluit. scilicet post conclusionem nequequam
hoc calumniae iurandum prestatari posse, & haec glossa ap-
picio communiter à Doctoribus recipitur, teste Cur. indist.*

14 *admonendi, numero 75. Verum de illo Bald. dicto in causa
c. 2. Iason in l. iurandum & ad pecunias, §. qui iurandum, in 1. not. cod. titul. non nihil dubitare videtur, nequa-
& Catal. Cor. in memor. in verb. iuramentum calumniae,
quod tamen plurimum conducunt dicta per Abb. & Felic.
in dicto cap. 2. Et sic erit limitatio ad dict. ca. 2. de iuramen-
cal. in 6. vbi iurandum hoc si prestatum non fuerit, quo-
docunque à iudice deferri posse sancitur, quod tamen, re-
dō diximus, ante conclusionem prestatari posse intelligi.*

15 *Procurator autem haec in re, nomine proprio, atq. in iuri-
animam de calumnia iurare tenetur, verum si speciale à do-
mino habebit mandatum, in animam domini iurabit, illi
alsique speciali minimè posset, ut communis Barto, caro-
rumque est conclusio in d. l. 2. §. vlt. & tradit Specul. vol.
titu. §. restat. Ceterum, quid in huiusmodi iuramento Re-
mana Curia obseruet, videbis suprà ab auctore notatum, li-
4. cap. pen. in fin. & in seq. etiam lib. cap. pen. in ver. qual-
iter materiae. Et hoc calumniae iuramentum quotiescumque
à parte petatur, est de substantia iudicij, usq; eod si illud non
prestetur, in quibuscumq; causis etiam summarij iudicij*

non valebit d.c.l. & Rot. decis. 660. dic quod si. & 644.
no. quod si, in antiqu. & est communis opinio, vt ex V ant.
babetur de null. sent. ex def. proces num. 29. vbi etiam post
Rot per Fastol. caus. 26. dub. 50. notandum esse admonet,
quod ad iurandum de calumnia non est quis compellendus,
antequam exemplum actorum (si modo id petitum fuerit)
illi non fuerit decretum atque exhibitum. Nicola. Antonius
Granatius.

Com. op̄i.

**Determinorum obſeruatione in cauſa beneficiali
in quauis eius instantia.**

C A P. III.

S V M M A R I V M.

- 1 Termini octo sunt, qui in cauſa beneficiali obſeruantur, & num. 2.
- 2 Terminus, ad producendum omnia, an loco conclusionis habeatur.
- 3 Stylus fori, in quo cauſe ventialuntur, & non curia delegantis obſeruandus est.
- 4 Style Romane Curiae adhærere debemus.
- 5 Sententia contra stylum lata, est nulla.

Ad dicendum contra commissionem.

Ad libellandum,

Ad declarandum,

Ad iurandum de calumnia.

} Singuli ad primā.

Ad articulandum,

Ad duodecimam.

Ad dicēdū cōtra articulos,

Ad producendum omnia.

} Singuli ad secundā

Ad dicēdū cōtra producta.

Eodēq; ordine seruari debēt unus post alterū,
prout suprā descripsi, prēter terminos ad decla-
randū & iuramentū de calumnia, quos vt iunge-
rem cum alijs, qui tēpus ad primam desiderant,

extra